

2017-04-04

VLL 2626-2016

2016-12-20

REV 37:3-2016

Landstingets revisorer

Granskning av samverkan av vård till personer med missbruk och beroende

Landstingets revisorer har i en skrivelse till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden överlämnat en granskningsrapport, nr 9-2016, om samverkan i vården för personer med beroende och missbruksproblematik för yttrande.

Landstingets revisorer gör bedömningen att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden inte har en tillräcklig styrning och uppföljning av samverkan av vården till personer med missbruk och beroende.

Med hänvisning till granskningsrapporten lämnar revisorerna följande rekommendationer till landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Besluta om riktlinjer och mål för hur samverkan mellan landstinget och kommunerna om vård till personer med missbruk och beroende ska vara utformad.
- Besluta om nödvändiga avtal och överenskommelser om samverkan mellan landstinget och kommunerna om vård till personer med missbruk och beroende.
- Säkerställ att riktlinjer, överenskommelser m.m. blir kända och implementerade hos berörda verksamheter.
- Säkerställ att roller och ansvar i vårdkedjor av vård till personer med missbruk blir tydliga.
- Säkerställ att samordnade individuella planer (SIP) blir upprättade i enlighet med lagkrav och beslutade rutiner.
- Genomför uppföljning av hur samverkan av vård till personer med missbruk och beroende fungerar, att regler och riktlinjer följs m.m.

Landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden lämnar följande kommentarer utifrån granskningsrapporten och revisorernas rekommendationer.

När det gäller samverkan generellt har landstinget adresserat frågan utifrån viss otydlighet avseende den befintliga samverkansstrukturen i länet och de grupperingar som verkar för att gemensamt nå framåt i dessa frågor, såväl på politiker- som tjänstemannanivå. Under kommande år kommer den dialogen att fortsätta internt, men också med länets kommuner för att tydliggöra grupperns uppdrag och relation till varandra. Samverkan ska präglas av en gemensam värdegrund och landstinget strävar efter att vara en aktiv samarbetspartner med patientens bästa i fokus.

Landstinget samverkar dagligen med länets kommuner när det gäller vård och omsorg till olika patientgrupper. Under 2016 uppmärksammades vissa avvikelser som härrör från olika tolkningar av vad som räknas som specialistvård och primärvård när det gäller samverkan om vård och omsorg. Länsamordningsgruppen har konstaterat att vissa styrdokument har varit otydliga och att relationer i samverkan på olika nivåer påverkats av detta tolkningsutrymme. Detta har resulterat i en översyn av styrande dokument för området samt ett uppdrag att ta fram en ny vägledning till vårt gemensamma avtal kopplat till skatteväxlingen av hälso- och sjukvård i ordinärt boende, vilket är ett arbete som pågår för närvarande.

2017-04-04

När det gäller Länsöverenskommelsen för Riskbruk, Missbruk och Beroende 2016 framgår av överenskommelsen att länets 15 kommuner tillsammans med landstingets verksamheter och eventuellt polisen ska formulera lokala överenskommelser i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen (§ 8b) och Socialtjänstlagen (5 kap. § 9a). Av överenskommelsen framgår att Länsamordningsgruppen ska följa upp att lokala överenskommelser mellan kommuner, landsting och i förekommande fall polismyndigheten, skrivs i länet. Ett sätt för hälso- och sjukvårdsnämnden och landstingsstyrelsen att hålla sig informerade om lokala överenskommelser som har tagits fram är att Länsamordningsgruppen rapporterar resultatet av sin uppföljning till nämnden och styrelsen.

Ett område där samverkan har utvecklats och förbättrats under senare år är omhändertagande med stöd av LOB (Lagen om omhändertagande av berusade personer 1976:511). Inom projektet Ändrad praxis för omhändertagna med stöd av LOB, har landstinget tillsammans med kommuner och polisen genomfört flera förbättringsförslag inom området. Det har resulterat i att fler personer omhändertagna med stöd av LOB har tillnyktrat på sjukvårdsinrättning alternativt fått en medicinsk bedömning, tack vare de åtgärder som genomförts inom ramen för projektet.

Det pågår ett arbete med att revidera landstingets riktlinjer för Arbets- och ansvarsfördelning mellan primärvården och psykiatri på uppdrag av hälso- och sjukvårdsnämnden. Ett avsnitt av tre i riktlinjen är Riskbruk, missbruk och beroendevård. Målet är att den reviderade riktlinjen ska leda till att det blir en tydligare ansvarsfördelning mellan primärvård och psykiatri i landstinget. En viktig del i arbetet är att se till att riktlinjerna bli kända i verksamheten och implementeras, vilket också nämnden har tagit fasta på i uppdraget.

Revisorerna rekommenderar att styrelsen och nämnden ska säkerställa att samordnade individuella planer (SIP) blir upprättade i enlighet med lagkrav och beslutade rutiner. Som revisorerna noterat är framtagande av samordnade individuella planer ett viktigt förbättringsområde för kommunerna och landstinget. Det finns behov av ett omtag inom området och det är av vikt att antalet framtagna SIP ökar, såväl för personer med missbruk och beroende som för andra patientgrupper. Landstinget står inför en ny lagstiftning som kommer att träda i kraft 1 januari 2018 rörande Trygg och effektiv utskrivning från slutenvård (SOU 2015:20). I den anges att nya arbetsformer kommer att behövas för att stärka arbetet kring patientens utskrivningsprocess, vilket inkluderar bland annat samordnad individuell planering. Dessa arbetsformer och processer behöver utformas gemensamt då flera aktörer och huvudmän är involverade i patientens vård och omsorg. En arbetsgrupp är tillsatt, både internt i landstinget och tillsammans med kommunerna i Västerbotten för att förbereda organisationerna för en reviderad utskrivningsprocess. Arbetet inbegriper hela länet och lokala samarbetsformer är en förutsättning för framgång.

Revisorerna rekommenderar även att landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska följa upp hur samverkan av vård till personer med missbruk och beroende fungerar och att regler och riktlinjer följs. Indikatorer som speglar samverkan har inte identifierats. För att hålla sig informerade planeras att nämnden och styrelsen bjuder in företrädare för Länsamordningsgruppen för att informera om hur samverkan fungerar i stort och informera om de lokala överenskommelserna mellan kommunerna i länet och landstinget.

2017-04-04

Landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ger följande uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören och landstingsdirektören:

- Att bjuda in företrädare för Länssamordningsgruppen till nämnden och styrelsen under 2017 för att informera om hur samverkansarbetet fungerar och informera om de lokala överenskommelser som landstinget och kommunerna i länet har upprättat enligt HSL och SoL.
- Att initiera ett arbete för att konkretisera målsättningar för samverkan för nämnderna inför 2018.
- Inför kommande organisationsförändring till en regionkommun lyfta framgångsfaktorer och hinder avseende organisationsstruktur och samverkansformer.

VÄSTERBOTTENS LÄNS LANDSTING
Landstingsstyrelsen

Peter Olofsson
Ordförande

Anders Sylvan
Landstingsdirektör